

Nr 313

Av herr **Mattsson m. fl.**, *angående tilläggs-pensionssystemets samhälls-ekonomiska verkningar, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 381 i Andra kammaren)

Frågan om en klarläggande samhällsekonomisk analys av pensionssystemets verkningar i olika hänseenden och en översyn av fondförvaltningen inom ATP togs vid 1963 års riksdag upp i motioner från folkpartiets och centerpartiets håll. Andra lagutskottet anslöt sig till kravet på utredning. I dess av riksdagen bifallna utlåtande anfördes bl. a. följande:

Enligt vad som framgår av de i propositionen redovisade beräkningarna kommer pensionsfonderna redan under den femårsperiod, för vilken avgifts-uttagandet nu fastställs, att uppgå till betydande belopp. Det skulle därför enligt utskottets mening vara värdefullt om de samhällsekonomiska verkningarna i olika avseenden av pensionssystemet blev föremål för utredning. En sådan utredning, som torde ha förutsatts vid pensionssystemets införande, bör också behandla frågor om fondbildningens inverkan på näringslivet, fondbildningens omfattning och fondförvaltningens framtida utformning. Vad utskottet anført i fråga om en sådan utredning synes böra bringas till Kungl. Maj:ts kännedom.

Vid 1963 års höstsession meddelade socialministern som svar på en enkel fråga att de av riksdagen begärda undersökningarna skulle komma att ingå som ett led i de vidare undersökningar om de samhällsekonomiska utvecklingstendenserna på längre sikt, som pågick eller förbereddes under samverkan av det ekonomiska planeringsrådet och det därtill knutna utredningsrådet. Härvid skulle även allmänna pensionsfondens verkningar på näringslivets kapitalförsörjning komma att närmare klarläggas. Frågan om fondförvaltningens framtida utformning skulle enligt socialministerns besked upptas till prövning först "när ytterligare erfarenhet av nuvarande ordning föreligger".

Motioner från center- och folkpartihåll vid 1964 och 1965 års riksdagar om att ifrågavarande problem skulle utredas med parlamentarisk medverkan avslogs. Vid behandlingen 1965 hänvisade andra lagutskottet i sitt utlåtande till att utredningen om finansiella långtidsperspektiv inom samhällsekonomin skulle komma att slutföra sitt arbete inom kort.

Den nu avslutade långtidsutredningen, Svensk ekonomi 1966—1970 med utblick mot 1980, ger givetvis en bild av ATP-sparandets funktion i vår samhälls-ekonomi. Men utredningen mynnar inte ut i något förslag till ett översiktligt program för den svenska ekonomin. Som utredningen själv konstaterar får undersökningarna ses som ett informerande och vägledande instrument för de instanser — politiska organ, ledningar för offentliga och privata verksamheter

etc. — som har att praktiskt utforma de långsiktiga handlingslinjerna. Långtidsutredningen kan inte anses tillgodose det utredningskrav, som 1963 års riksdag ställde.

Frågorna kring ATP-sparandet och förvaltningen av AP-fonden är av central betydelse för kapitalmarknaden och det ekonomiska livet i övrigt. Med den ställning som AP-fonden kommer att inta på kapitalmarknaden är det naturligt att frågan om fondförvaltningens framtida utformning måste få mycket stor betydelse för näringslivets utveckling och en fortsatt välståndsökning. Risken för ekonomisk maktkoncentration måste härvid inte minst uppmärksammas. Så långt möjligt måste enligt vår mening en decentralisering av fondförvaltningen eftersträvas.

Vi finner det angeläget, att ifrågavarande problem skyndsamt upptages till prövning av en utredning med parlamentarisk sammansättning. Det material, som långtidsutredningen sammanställt, bör givetvis vara av värde för den parlamentariska utredningen.

Med hänvisning till det ovan anförda får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt parlamentarisk utredning rörande tilläggspensions-systemets samhällsekonomiska verkningar, AP-fondens inverkan på näringslivet och fondförvaltningens framtida utformning m. m. i enlighet med vad ovan anförts.

Stockholm den 25 januari 1966

T. V. Mattsson

Axel Wikberg

Harry Carlsson

Gudmund Ernulf

Johan Ahlsten

Ivan Svanström

Johan A. Olsson
